

ПРВА СФЕРА

*Ова прича је намењена теби,
Који тежиш ка вишим сферама,
Пошћо само усјешни
Моју окренући поглед ка
Пећинама Таршара,
Сво бојаштво ће нестати
Када погледаш доле.*

Боеције, Утџа филозофије

Манастир Св. Руже, долина реке Хадсон, Милџон, Њујорк

23. децембар, 1999, 4.45

Еванђелина се пробудила пре изласка сунца, док су на 4. спрату још увек владали мрак и тишина. Пажљиво је прикупила своје ципеле, чарапе и сукњу, након чега је босонога отишла до заједничког умиваоника, водећи рачуна да не пробуди сестре које су биле ангазоване на ноћној молитви. Још увек сањива, брзо је навукла огртач, не користећи огледало. Кроз прозор умиваоника могла је да види манастирско имање, обавијено јутарњом измаглицом. Велико двориште, прекривено снегом, протезало се све до обале, где је ред оголелог дрвећа јасно оцртавао контуре реке Хадсон. Манастир је постављен уз саму реку, тако да случајни пролазник дању може да види два здања - једно на обали и друго у виду одсјаја у води. Илузију спојених здања лети су нарушавале бројне барже, а зими лед који се хватао дуж обале реке. Еванђелина је пажљиво посматрала тамну масу реке, која се јасно оцртавала наспрам белине снега који је прекривао двориште. Јутарње сунце ће ускоро златним зрацима осветлити мрачну реку.

Нагињући се преко порцуланског лавабоа, Еванђелина је плуснула хладном водом своје лице, уклањајући, на тај начин, задње трагове сна из претходне ноћи. Безуспешно је покушавала да се присети читавог сна, али је и даље остајала само копрена која је изазвала необјашњиво осећање усамљености и збуњености. Још увек полубудна, одбацила је фланелски огртач, задрхтавши у јутарњој хладноћи умиваоника. Остала је у белом памучном доњем вешу и поткошуљи (то је стандардна одећа коју су сестре у манастиру добијале сваке друге године). Критички је одмерила свој лик у огледалу - танке руке и ноге, раван стомак, разбарушена коса, златни привезак на грудима. У огледалу се налазио одраз младе, поспане девојке.

Када је дохватила привезак, Еванђелина је на њему осетила топлину која је потицала од њеног тела. Привезак у облику мале златне харфе некада је припадао њеној мајци Анђели Валко де

ДАНИЈЕЛА ТРУСОНИ

Флоријан. Еванђелина је постала власник харфе након мајчине смрти. Иако је била израђена од чистог, кованог злата, лира је за њу имала само емотивно значење. Огрлицу са привеском дала јој је њена бака Габријела Леви-Франше Валко, након мајчине смрти. Габријела је на сахрани одвела Еванђелину до крстионице, где је благо очистила привезак светом водицом, а затим поставила огрлицу око унукиног врата. Габријела се нагнула ближе Еванђелини, показујући јој исти такав привезак око сопственог врата. „Обећај ми да ћеш је носити стално, и ноћу и дању, баш као и Анђела.“ Габријела је изговарала име Еванђелинине мајке са пријатним акцентом, „гутајући“ први вокал и наглашавајући други. Еванђелина је волела бакин изговор, тако да је још као мала научила да је верно опонаша. Габријела је била одсечна интелектуалка, помодна и строга, у савршено скројеној одећи која је више одговарала за присуство неком пословном састанку. При свакој Еванђелининој посети она је била савршено дотерана, мирна и потпуно сталожена, са накитом који је одражавао умерену елеганцију. Иначе, Еванђелина није видела баку већ неколико година. Габријела је, баш као и Еванђелинини родитељи, постала само део снажних сећања на прошле дане. Привезак у облику лире остао је чврста спона са мајком и баком.

Задрхтавши поново услед хладноће, Еванђелина се ужурбаном посветила својој одећи. Поседовала је пет идентичних црних сукњи, чија је дужина допирала до колена, седам црних блуза са рол крагнама за зимске месеце, седам летњих памучних кошуља кратких рукава, један црни вунени џемпер, 15 пари белог памучног веша и велики број црних најлон чарапа - управо онолико колико јој је било потребно. Навукла је блузу, а преко чела и кратке смеђе косе поставила је траку на коју је причврстила црни вео. Обула је чарапе и обукла вунену сукњу, а затим је увезбаним и брзим потезима закопчала дугмад и поправила наборе. У делићу секунде нестала је целокупна њена приватност и она је поново постала сестра Еванђелина, редовница Фрањевачког реда сестара Вечне молитве. Бројанице у њеној руци су ту метаморфозу учиниле коначном. Спаваћицу је сместила у засебан одељак на крају умиваоника, спремна за сусрет са новим даном.

Већ више од пола деценије, тачније од своје 18. године и заветовања, сестра Еванђелина је активно учествовала у јутарњим молитвама у 5 сати. У манастиру Св. Руже је живела још од своје 12. године, тако да је веома добро познавала целокупну ситуацију у њему, баш као што заљубљена особа познаје темперамент свог партнера. Свако јутро је преваљивала исти пут кроз просторије манастира до капеле. Прстима се чврсто придржавала за дрвену ограду при силаску са 4. спрата, док су гумени ђонове њене обуће прелазили преко одморишта. У то доба манастир је увек деловао празно и мистично, прекривен дубоким сенкама. Након изласка сунца, међутим, претварао се у живу „кошницу“, препуну активности и посвећености, у којој су из сваке собе допирали звуци тихих молитви и других церемонијалних радњи. Тишина ће ускоро нестати - степениште, заједничке просторије и велики број малених спаваћих соба ће веома брзо бити у знаку активности тек пробуђених сестара.

Задња три реда степеника је једноставно претрчала. До капеле је могла доћи и затворених очију.

Када је стигла на 1. спрат, Еванђелина је ушла у импозантни централни хол, средишњу тачку манастира Св. Руже. Зидови хола били су прекривени портретима давно преминулих редовница, заслужних сестара, и различитим приказима саме зграде манастира. Стотине озбиљних очију са слика посматрало је сестре које су кроз хол одлазиле на уобичајене молитве, подсећајући их да су све заједно - и мртве и живе - део истог древног и племенитог матријархата насталог ради остварења заједничке мисије.

Иако је била свесна да ће можда и закаснити, Еванђелина је застала у централном делу хола. Ту је у позалаћеном раму на зиду био смештен портрет Руже од Витербоа, светице по којој је манастир добио име. Танане руке светице биле су скупљене у молитвени положај, док је око њене главе блистао прозачни ореол. Ружа је живела веома кратко. Већ након 3. рођендана почела је да чује гласове анђела, који су њеним посредством желели да пренесу своју поруку свима онима који желе да је чују. Ружа је прихватила ту обавезу, али је већ као девојчица, након проповеди о доброты Бога и његових анђела у једном паганском селу, проглатена вештицом и осуђена на смрт. Становници су привезали

ДАНИЈЕЛА ТРУСОНИ

Ружу за стуб и потпалили ломачу испод ње. На запрепашћење окупљене масе, ватра уопште није деловала на Ружу, која је више од три сата разговарала са анђелима док је пламен лизао њено тело. Појединци су сматрали да су анђели направили заштитни зид око њеног тела, штитећи је тако од пламена. На крају је ватра ипак учинила своје, али је захваљујући чудесној интервенцији анђела њено тело остало нетакнуто. Стотинама година након тога, верници су улицама Витербоа проносили њено тело, на коме се нису могли уочити ни најмањи трагови тешког искушења.

Присетивши се да јој је остало још само мало времена, Еванђелина је брзо одвратила поглед од портрета. Наставила је ка крају хола, где је био постављен велики дрвени портал прекривен сценама Благовести, који је раздвајао просторије манастира од цркве. Застала је, задржавајући се још неколико тренутака у једноставном окружењу манастирског здања; са друге стране је та једноставност била замењена сјајем цркве. Звук њених ципела постао је оштрији када је са тепиха прешла на бледоружичасти мермер прошаран зеленим жилама. Иако је за прелазак те границе био довољан само један корак, разлика је била огромна. Ваздух са друге стране је био zasiћен тешким мирисом тамјана, док је обојено стакло на прозорима давало читавом призору неку плавичасту боју. Беле гипсане зидове заменили су зидови начињени од великих каменних блокова. Таваница је била знатно виша у односу на манастирски део здања. Еванђелинине очи су се брзо привикле на обиље златних украса у неорококо стилу. Напуштајући одаје манастира, Еванђелина је иза себе остављала и сва овоземаљска задужења у оквиру заједнице, предајући се потпуно небеској сфери: Богу, Девици Марији и анђелима.

У првим годинама боравка у манастиру Св. Руже Еванђелини се чинило да у цркви Марије Анђеоске има превише ликова анђела. Младој девојци је толики број слика изгледао „нападан“, изазивајући у њој чак и одређену дозу узрујаности. Те слике су прекривале скоро сваки милиметар зида, остављајући мало места за било шта друго. Серафим је заузимао централну куполу; мермерне фигуре анђела су придржавале углове олтара. Стубови су били украшени златним ореолима, трубама, харфама и тананим крилима, а на крајевима клупа биле су постављене

главе анђела са хипнотишућим погледима, изрезбарене у дрвету. Иако је знала да је такво обиље симбол посвећености Господу, Еванђелина је више волела једноставну функционалност манастира. Током искушеничког периода, сматрала је да је толико обиље непотребно и да је могло бити искоришћено на бољи начин. Ипак, временом су њена схватања и навике доживели комплетну метаморфозу, тако да је са редовничком одеждом потпуно прихватила и сав формализам манастирског живота. Све одлике некадашње девојчице скоро потпуно су изгледеле пет година након приступања сестринском реду.

Заставши накратко да би умочила кажипрст у крстионицу са светом водицом, сестра Еванђелина је благосиљала саму себе (чело, срце, лево раме, десно раме), након чега је продужила кроз узану романску базилику, пролазећи поред 14 постаја на Кружном путу, подигнутих клупа од црвеног храста и мермерних стубова. У тим тренуцима у цркви још увек није било довољно светла, тако да је Еванђелина пратила широки централни пролаз кроз брод цркве до сакристије, где су у закључаним плакарима путири, звона и одоре чекали наредно причешће. На самом крају сакристије налазила су се врата. Еванђелија је дубоко уздахнула и затворила очи, као да се припрема за јако светло из тих врата. Руком је обухватила хладну месингану ваку, гурнувши врата уз појачано лупање срца.

Испред ње се у свој својој величини указала капела у којој је обављана молитва. Зидови капеле су јој заблестали златном бојом, као да се нашла у унутрашњости емајлиране руске лутке. У средишту молитвене капеле Фрањевачког реда сестара Вечите молитве налазила се висока централна купола, док су прозори имали обојено стакло. Највећу пажњу у капели привлачили су баварски прозори постављени високо изнад олтара, који су симболизовали три анђеоске сфере: прву са Серафима, Херувима и Престола, другу Господства, Силе и Власти и трећу Начела, Арханђела и Анђела. Три сфере су сачињавале небески хор, јединствени глас са неба. Еванђелина је сваког јутра пажљиво посматрала анђеле који су лебдели на светлוצавом стаклу, покушавајући да осети њихову моћ и светло које је избијало из њих, попут топлоте.

Сестра Еванђелина је кришом погледала сестре Бернис и Бонифацију (њихово време за молитву је било од четири до пет

ДАНИЈЕЛА ТРУСОНИ

сати свакога јутра), које су клечале испред олтара. Оне су прелазиле прстима преко изрезбарених дрвених перли својих бројаница, покушавајући да задње слокове изговоре истим жаром као и оне на почетку молитве. Молитва је текла непрекидно и дању и ноћу - у капели су се у сваком тренутку налазиле по две прописно одевене сестре које су синхронизовано померале своје усне, изговарајући молитву, удружене у заједничком подухвату испред белог мермерног олтара. Златна зракаста монстранца, симбол молитве, била је постављена високо изнад белог олтара.

Молитва сестара Фрањевачког реда Вечите молитве траје непрекидно, свакога минута, сваког сата и дана, још од времена када је мајка Франческа, оснивач манастира, покренула читаву активност почетком 19. века. Није прекидана већ две стотине година, стекавши тако репутацију најдуже молитве на свету. Сестре су своје време проводиле клечећи на коленима и преврћући перле бројаница или преваљујући пут од манастира до капеле где се молитва одвијала. Из сата у сат оне су пристизале у капелу и заузимале понизни клечећи став пред Господом. Молитва се одвијала у тананом светлу јутарње зоре, али и под светлошћу свећа. Молиле су се за људе у Африци и Азији, али и за оне у Европи и Америци. Молиле су се и за мртве и за живе. Молиле су се за посрнули, веома посрнули свет.

Прекрстивши се синхронизовано, сестре Бернис и Бонифација, обучене у дуге сукње, знатно дуже од модерније одеће сестре Еванђелине, која је припадала периоду после Другог ватиканског сабора, напустиле су капелу, прелазећи преко углачаног мермерног пода, да би направиле место за наредни пар сестара.

Сестра Еванђелина је утонула у мекани сунђер подметача за колена, који је још одржавао топлоту сетре Бернис. Десетак секунди касније придружила јој се и сестра Филомена, њена дневна партнерка у молитви. Заједно су наставиле молитву која је започета пре више генерација и која је сестрама из њиховог реда деловала као непрекинути ланац наде. Са зида се чуло пет откуцаја часовника са златним клатном, чији су зупчаници и опруге испод заштитног стакленог поклопца нежно нарушавали тишину у капели у правилним временским интервалима. Талас олакшања је преплавио Еванђелину: збивања на небу и на земљи

су и даље поштовала савршени поредак. Повила је главу и отпочела молитву. Било је тачно пет сати.

Последњих неколико година Еванђелина је радила у библиотеци манастира као помоћница своје партнерке у молитви сестре Филомене. Њене обавезе нису биле претерано занимљиве, нити су имале било каквих додирних тачака са милосрдним радом, попут послова у канцеларији мисије или у пријемном одељењу. Чак су и положај и изглед њене канцеларије потпуно одговарали једноставној природи Еванђелининих задужења: канцеларија је била смештена на 1. спрату у оронулом делу манастира, изложеном промаји, на крају ходника који је водио из библиотеке. Прозори у канцеларији су потицали још из доба Грађанског рата, а ту су биле и различите цеви из којих је стално цурила вода. Влага и буђ су били неизбежни „пратиоци“ такве комбинације, заједно са великим бројем тешких прехлада током зимских месеци. Тачније, Еванђелина је последњих месеци већ имала неколико озбиљних респираторних инфекција, праћених отежаним дисањем, мада је она сматрала да је промаја главни узрок свих тих проблема.

Поглед из канцеларије је делимично ублажавао све те недостатке. Еванђелинин радни сто је био постављен одмах испод прозора на североисточној страни манастира, према реци Хадсон. Прозор је лети био потпуно орошен, тако да је спољни свет одавао утисак амазонске прашуме препуне влаге; зими је прозор био прекривен ледом, због чега је Еванђелина често имала осећај да ће напољу угледати јато гегајућих пингвина. Танак лед је обично скидала ножем за отварање писама, након чега би замишљено посматрала теретне возове који су пролазили обалом реке и плутајуће барже на реци. Из собе је могла да види и јак камени зид око манастирског имања, непремостиву границу између сестара и спољашњег света. Мада је представљао остатке давног 19. века, када су сестре и физички биле одвојене од секуларног света, тај зид је задржао сву симболику код сестара Фрањевачког реда Вечите молитве. Висок метар и по и широк пола метра, јасно је делио свет духовне чистоте и профани спољашњи свет.

Сваког јутра, након редовне молитве у пет сати, доручка и јутарње мисе, Еванђелина је имала обичај да застане изнад

ДАНИЈЕЛА ТРУСОНИ

расклиматаног стола у својој канцеларији. То је био њен радни сто, мада није имао ни једну фиоку, нити се могао мерити са сјајем махагонија писаћег стола сестре Филомене. Ипак, био је широк и уредан, са свим неопходним прибором. Еванђелина би сваког јутра поравнала свој календар, аранжирала оловке и уредно увукла косу испод вела, након чега је приступала редовном послу.

Највећи део поште која је пристизала у манастир Св. Руже односио се на богату колекцију слика и фигура анђела (попис свих слика налазио се у библиотеци), због чега је комплетна манастирска кореспонденција завршавала на Еванђелинином столу. Посао сортирања је започињала сваког јутра преузимањем писама у канцеларији мисије на 1. спрату и њиховим преношењем у црној платненој врећи до стола у својој канцеларији. Писма је сређивала прво по датуму, а затим и абecedно по презименима пошиљалаца, док је одговоре слала на папирима са меморандумом манастира. Одговоре је куцала на електричној писаћој машини у канцеларији сестре Филомене, на знатно пријатнијем и топлијем месту у односу на библиотеку.

Посао сређивања поште био је једноставан, тих и периодичан, што је потпуно одговарало Еванђелини. Са 23 године она је сматрала да је формирање њеног изгледа и карактера већ завршено - имала је крупне зелене очи, тамну косу, бледу кожу и продуховљено понашање. Након испуњења коначног завета, одлучила је да своју одећу замени тамном манастирском одором, униформом коју ће носити до краја живота. На њој није било никаквих додатних украса, осим, наравно, златног привеска око врата. Црна боја њене блузе још више је истицала сјај лире на ланчићу, која је изгледала као да је исполирана.

Еванђелина је дубоко уздахнула и сложила пошту која се налазила испред ње. Било је крајње време да пређе на посао. Сребрном оштрицом отварача распарала је прву коверту, истресла пресавијени папир на сто, а затим прочитала садржај писма, за које је одмах схватила да није уобичајено. Највећи број писама која су пристизала у манастир почињао је комплиментима сестрама за молитву која је трајала више од 200 година, похвалама за разна милосрдна дела или за посвећеност борби за мир у свету. Међутим, у овом писму таквих комплимената

није било, нити било каквих наговештаја донација кроз будуће тестаменте. Оно је представљало својеврсну молбу:

„Поштовани представниче манастира Св. Руже!

У склопу приватног истраживања за потребе мог клијента, пажњу ми је привукла чињеница да је госпођа Ебигејл Олдрич Рокфелер, глава породице Рокфелер и покровитељ уметности, 1943. и 1944. године водила кратку преписку са опатицом манастира Св. Руже мајком Иноћентијом. Недавно сам наишао на неколико писама мајке Иноћентије, која наговештавају одређени однос између ове две жене. У досадашњим материјалима о породици Рокфелер не постоје никакве референце које би указивале на то познанство, тако да ме занима да ли у манастиру постоји нека архива са писмима мајке Иноћентије. Уколико таква архива постоји, замолио бих вас да ми одобрите посету манастиру Св. Руже и увид у та писма. Уверавам вас да мој клијент цени ваше време и да је спреман да надокнади све трошкове. Унапред хвала на помоћи!

Срдечно ваш
В. А. Верлејн“

Еванђелина је два пута прочитала писмо пре него што је, насупрот уобичајене процедуре, отишла право до канцеларије сестре Филомене, увукла празан лист папира са меморандумом манастира у писаћу машину и, неуобичајено жустро, откуцала:

„Драги господине Верлејн!

Без обзира што манастир Св. Руже изузетно цени историјска истраживања, постојећа правила не дозвољавају приступ архиви манастира, нити колекцији слика анђела ради приватних истраживања или публиковања. Молимо вас да уважите наше извињење. Бог вас благословио.

Еванђелина Анђелина ДеФлоријан,
ФРСВМ“

ДАНИЈЕЛА ТРУСОНИ

Еванђелина је ставила свој потпис на крају поруке, оверивши га додатно званичним печатом Фрањевачког реда сестара Вечите молитве, након чега је исписани папир ставила у коверту. Откуцала је њујоршку адресу на коверти, прилепила маркицу и оставила писмо на гомилу одлазне поште на ивици углачаног стола, коју ће касније однети до поште у Њупалцу.

Одговор је можда деловао грубо, али је био у складу са инструкцијама сестре Филомене, која је изричито забрањивала приступ архиви разним истраживачима-аматерима, чији је број растао последњих година, у складу са повећаним интересовањем за анђеле заштитнике на прелазу у нови миленијум. Пре шест месеци чак није дозвољен приступ једној туристичкој групи са сличним циљевима. Без обзира што лично није волела да прави разлику између посетилаца, Еванђелина је, као и остале сестре, била поносна на богату колекцију ликова анђела и није дозвољавала да било било ко од аматера „наоружаних“ кристалним куглама и шпиловима тарот карата наруши озбиљност читаве мисије.

Еванђелина је задовољно погледала гомилу одлазне поште. Одлучила је да писма преда тог истог поподнева.

Изненада је обузело неко чудно осећање у вези писма госпођина Верлејна. Извадивши писмо из џепа своје сукње, поново је прочитала реченицу у којој се говори о могућој преписци између госпође Рокфелер и опатице манастира Св. Руже мајке Иноћентије 1943. и 1944. године.

Еванђелина се изненада присетила нечега у вези са тим годинама. У манастиру се, наиме, 1944. године збило веома значајно за ФРСВМ (Фрањевачки ред сестара вечите молитве), нешто што је било немогуће заборавити. Због тога, она прође кроз библиотеку у којој су се налазили углачани столови од храстовине са малим лампама за читање, дошавши до црних металних врата на другом крају собе, која су представљала неку врсту заштите од пожара. Извадила је свежањ кључева из џепа и откључала врата која су водила у архиву. „Да ли је могуће“, помислила је док је отварала врата, „да су догађаји из 1944. године на неки начин повезани са Верлајновим захтевом?“

Архива је смештена у делу библиотеке који је несразмерно мали у поређењу са количином података коју је садржала.

Дуж целе просторије су постављене металне полице са уредно поређаним кутијама, препуним различитог материјала. Читав систем је једноставан и добро организован: исечци из новина су смештени у левом делу архиве, док су званична преписка и личне ствари, попут писама, часописа и рукотворина преминулих сестара, смештени на десној страни. Кутије са исписаним годинама су поређане хронолошки дуж полица - од 1809. године, односно од године оснивања манастира Св. Руже, па све до данашњег датума 1999. године.

Еванђелина је добро познавала распоред новинских чланака, пошто је сестра Филомена управо њој поверила заморан посао убацивања осетљивог новинског папира у пластичне фолије. Након толико часова проведених у исецању и заштити чланака и њиховом разврставању у картонске кутије, она је осетила благо разочарење што није одмах пронашла жељену кутију.

Када је коначно пронашла три кутије са ознаком „1944“, сетила се да је почетком те године велики пожар уништио највећи део виших спратова манастира - приче о том догађају она је чула од старијих сестара. У архиви се налазила пожутела слика манастира са кровом уништеним у пламену и двориштем прекривеним снегом, у коме је стотину сестара одевених у одоре од сержа, сличне онима које сестре Бернис и Бонифација носе и данас, стајале поред старомодних ватрогасних кола и беспомоћно посматрале како њихов дом нестаје у пламену.

Тог фебруарског дана 1944. године сестре су, дрхтећи, стајале у снегом прекривеном дворишту, посматрајући пламен који „гута“ манастир. Неколико изузетно храбрих сестара успело је да се врати на 4. спрат манастира преко степеништа на источној страни, јединог пролаза који још увек није био захваћен ватром. Оне су кроз прозоре бесомучно избацивале делове металних кревета, столице и одећу, покушавајући, очигледно, да спасу оно најдрагоценије са чим су сестре располагале. Двориште је ускоро било затрпано гомилама искривљених страница кревета, душецима натопљеним водом, поломљеним столовима и књигама оштећеним ватром. У двориште је избачена и заједничка сестринска колекција налив-пера, смештена у заштитну металну кутију. Кутија се распала при удару у замрзнуто тло, док је

ДАНИЈЕЛА ТРУСОНИ

мастило из разбијених мастионица, које су летеле по дворишту попут граната, остављало црвене, црне и плаве мрље по снегу.

Само неколико минута након откривања, ватра је захватила и главно крило манастира, ширећи се кроз кројачницу и „прождирући“ трубе црног муслина и белог платна, након чега је прешла на везионицу, претварајући у пепео везове и енглеску чипку намењену продаји на Истер базару, а на крају је уништила и шарену колекцију нарциса и разнобојних ружа израђених од креп папира у одвојеној уметничкој радионици.

У пожару је потпуно нестала и перионица, огромна просторија претрпана индустријским сушилицама и справама за пеглање које су загреване на угаљ. Посуде са белилом су једноставно експлодирале од превелике топлоте, дајући тако нови замах пламену, а густи отровни дим се ширио према нижим спратовима. У пламену је нестало и 50 тек опраних одора израђених од сержа. Пожар је локализован тек касно поподне, када је од пламена остао само стуб дима, док је манастир представљао углавном гомилу угљенисаног дрвета и тињајућег кровног лима.

Схватајући да су новине о пожару вероватно писале све до средине 1944. године, Еванђелина је издвојила све кутије са архивским документима за ту годину. Поређала их је једну на другу и кренула ка својој канцеларији, затварајући врата архиве куком.

Судећи према једном новинском извештају, ватра је избила на неутврђеној локацији на 4. спрату манастира, а затим се проширила на читаво здање. На зрнастој црно-белој фотографији могао се видети костур манастира са потпуно сагорелим гредима. Наслов је гласио „Манастир Милтон уништен у јутарњем пожару“. Читајући чланак, Еванђелина је сазнала да је у пожару настрадало шест сестара, међу којима је била и мајка Иноћентија, особа са којом је госпођа Ебигејл Рокфелер вероватно размењивала писма.

Еванђелина је дубоко уздахнула, потрешена сликом манастира уништеног у пламену. Отворила је другу кутију и пажљиво прелистала новинске исечке који су се у њој налазили. До 15. фебруара сестре су прешле у подрумски део манастира. Спавале су на пољским креветима, док су кухињу користиле и обедовање и за купање, помажући истовремено у санацији стамбеног дела

манастира. Молитвена капела није била захваћена ватром, тако да је молитва, као основна делатност, настављена као да се ништа није десило. Читајући чланак, Еванђелина је изненада застала када је дошла до краја странице, до дела у којем је описана реконструкција зграде. Са изненађењем је прочитала садржај:

„Захваљујући великодушној донацији фамилије Рокфелер, Фрањевачки ред сестара Вечите молитве ће моћи потпуно да обнови манастир Св. Руже и цркву Марије Анђеоске, који су изгорели у недавном пожару.“

Еванђелина је пажљиво вратила чланке у кутије, које је, затим, однела назад у архиву. Када је дошла до излаза, угледала је кутију са ознаком „1940-1945“. Уколико је мајка Иноћентија имала било какав писани контакт са тако познатом особом као што је Ебигејл Рокфелер, онда су писма могла бити управо у таквој кутији. Еванђелина је положила кутију на хладни под, чучнувши поред ње. У кутији је било разних докумената о манастиру - рачуни за одећу, свеће и сапун, програм манастирске прославе Божића 1941. године, велики број писама које су мајка Иноћентија и црквена управа размењивали у вези доласка младих сестара... Нажалост, у кутији није било другог материјала.

„Лична документа мајке Иноћентије могу бити у било којој кутији“, помислила је Еванђелина, док је враћала папире у кутију са ознаком „1940-1945“. Она могу бити било где - преписка манастира са страним добротворним удружењима је могла бити права локација. Управо када је намеравала да отвори наредну кутију, Еванђелина је испод гомиле рачуна за манастирске потрепштине спазила једну избледелу коверту. Пажљиво је извадила коверат који је био адресиран на мајку Иноћентију. Адреса пошиљаоца је била исписана елегантним, калиграфским рукописом - Госпођа Е. Рокфелер, 10 W. 54. улица, Њујорк, Њујорк. Еванђелина је осетила како јој крв надире у мозак. У рукама је држала доказ да је Верлејн био у праву: веза између Ебигејл Рокфелер и мајке Иноћентије је, дакле, постојала.

Након пажљивог испитивања, Еванђелина је истресла садржај коверта. У њеним рукама је остао танак папир.

„14. децембар, 1943.

Најдража мајко Иноћентија!

Шаљем вам добре вести о успесима које смо остварили у Родопским планинама. Ваша упутства су имала непроцењив значај за успех читаве експедиције. Искрено се надам да је и мој допринос био значајан. Целестина Клошар стиже у Њујорк почетком фебруара. Ускоро ћу вам послати нове вести. До тада, срдачно ваша

Е. А. Рокфелер“

Еванђелина је зурила у папир који је држала у рукама, не схватајући ништа. Зашто би неко попут Ебигејл Рокфелер уопште слао писмо мајци Иноћентији? Шта значе успеси које су остварени у Родопским планинама? И зашто би фамилија Рокфелер уопште помагала обнову манастира Св. Руже након пожара? У свему томе Еванђелина није налазила било какав смисао. Рокфелерови чак нису били ни католици, колико је њој познато, нити су имали икакве везе са црквеним властима. За разлику од осталих богатих фамилија из Златног доба (одмах је помислила на Вандербилтове), нису имали никаква имања у близини овог манастира. Ипак, мора да је постојало неко објашњење за тако великодушан гест.

Еванђелина је убацила пресавијено писмо госпође Рокфелер у џеп. При преласку из архиве у библиотеку осетила је промену температуре - ватра у камину је већ загрејала просторију. Узела је писмо намењено Верлајну са гомиле одлазне поште и бацила га у камин. Док је пламен захватао ивице коверте, остављајући фини црни траг, у глави јој се за тренутак јавила слика мученице Руже од Витербоа - нестварни лебдећи лик витке девојчице чије тело одолева разјареном пламену. Слика је нестала истог трена, као да се утопила у ковит несталног дима.